

Gemeente Epe

Recreatiezonering gemeente Epe

Resultaten onderzoek zoneringsmaatregelen

COLOFON

Datum: 10-03-2025

Auteur: Laura Boukje Huijzer-Stelwagen, Renske ter Haar, René Visser

Opdrachtgever: Gemeente Epe

Borgman Beheer Advies

Hollandseweg 7H

6706 KN Wageningen

TELEFOON +31 (0)317 – 76 90 45

EMAIL info@borgmanbeheer.nl

WEBSITE www.borgmanbeheer.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
2	Onderzoek	5
2.1	Gebied	5
	Figuur 1: Ligging van bos- en natuurterreinen in beheer van de gemeente Epe.	5
2.2	Doelstelling	5
2.2.1	Recreatiezoneringsmaatregelen.....	5
	Figuur 2: Recreatiezoneringszones vastgesteld in het recreatiezoneringsplan.	6
2.3	Stappen projectplan.....	6
2.4	Proces.....	7
3	Recreatiezoneringsmaatregelen	9
3.1	Inleiding.....	9
3.2	Toelichting maatregelen	9
3.2.1	Accentkaart bossen	9
3.2.2	Padenstructuur	9
3.2.3	Verplaatsen recreatieve voorzieningen.....	10
3.2.4	Bebording en informatievoorziening.....	10
3.2.5	Aanpassen routestructuren.....	10
3.2.6	Aanpassingen parkeervoorzieningen	11
3.3	Niet opgenomen maatregelen	11
3.3.1	Intensiveren recreatieve voorzieningen rond de hertenkamp.....	11
3.3.2	Blotevoetenpad	12
4	Conclusies en aanbevelingen	13
	Bijlage 1 - Maatregelkaarten	14
	Bijlage 2 – Resultaten enquête.....	15

1 Inleiding

De gemeente Epe heeft in totaal ruim 800 hectare bos en natuurterrein in haar beheer. De bossen zijn gelegen aan de noordwestzijde van Epe en liggen tegen de bebouwing aan. Ze worden veelvuldig gebruikt door de inwoners van de gemeente, maar ook bezoekers van daarbuiten, om te recreëren. Naast de functie als uitloopegebied voor recreatie, is ook de ecologische functie van het gebied belangrijk. De diverse flora en fauna van de bos- en heideterreinen zijn van grote waarde.

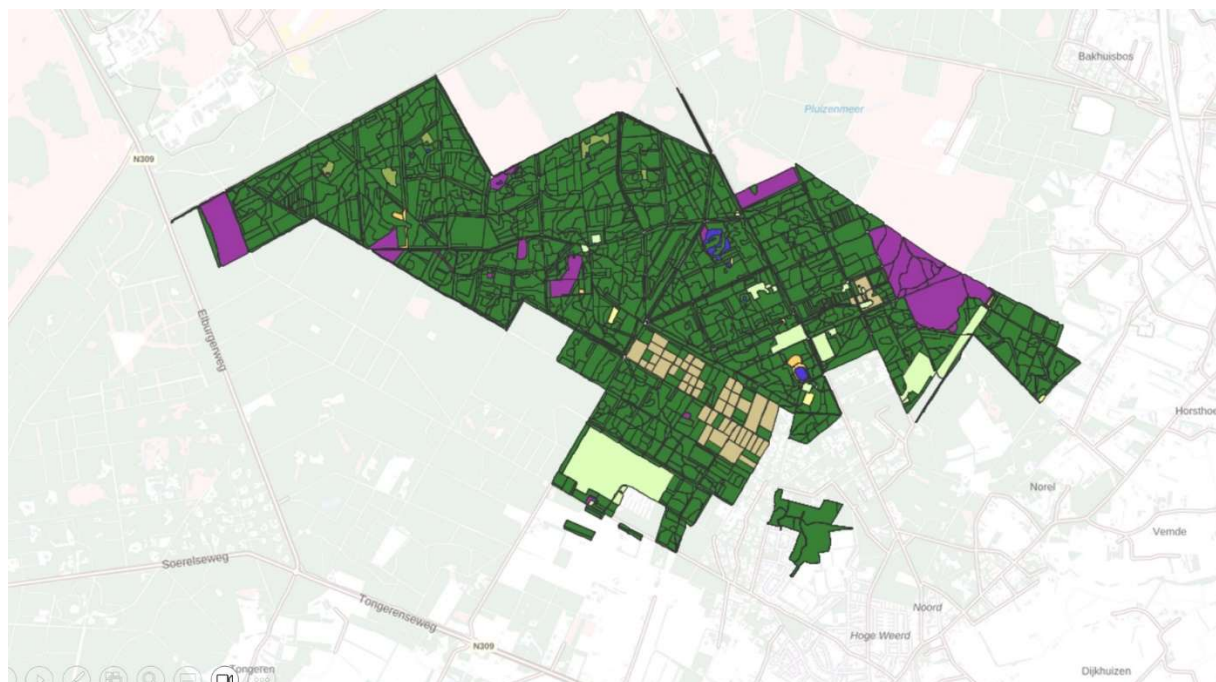
Het in bezit hebben van dergelijke boscomplexen, waarvan de inwoners van de gemeente veelvuldig gebruik maken, brengt de verantwoordelijkheid met zich mee om deze zo goed mogelijk en duurzaam te beheren. Hierbij moet rekening gehouden worden met het balanceren van de verschillende functies en waarden. Elk boscomplex heeft bijzondere en waardevolle eigenschappen zowel op het gebied van beleving, cultuurhistorie, landschappelijke waarden als ook in ecologische zin. De gemeente Epe probeert hier invulling aan te geven door nader onderzoek te laten doen naar recreatiezoneringsmaatregelen. Hiervoor is er subsidie aangevraagd bij de provincie Gelderland zodat onderzocht kan worden hoe het recreatief gebruik van de bossen van de gemeente Epe in balans worden gebracht met de aanwezige en te ontwikkelen natuurwaarden. Hier komen maatregelen uit voort om deze balans te realiseren. Deze subsidie is aangevraagd in het kader van het Recreatiezoneringsplan Veluwe van de provincie Gelderland.

In deze rapportage wordt verslag gedaan van het onderzoekstraject en worden de beoogde zoneringsmaatregelen voor de bossen van de gemeente Epe beschreven. Deze maatregelen vormen de basis voor een gemeentelijk recreatiezoneringsprojectplan voor de bossen, dat bij de provincie zal worden ingediend als subsidieaanvraag voor het uitvoeren van de zoneringsmaatregelen.

2 Onderzoek

2.1 Gebied

In het onderzoek is gekeken naar de bos- en natuurterreinen in het beheer van de gemeente Epe, welke ten noordwesten van de plaats Epe zijn gelegen. Zie figuur 1 Het eigendom van de gemeente Epe sluit aan op de natuurterreinen van Geldersch Landschap en Kasteelen aan de zuidzijde en aan de gemeente Heerde aan de noordzijde. Het is een redelijk langgerekt gebied van ongeveer 700 hectare. Het gebied bevat zowel loof- als naaldbossen en heideterreinen. Het gebied valt binnen de begrenzing van het N2000 gebied Veluwe en vallen daarmee binnen het recreatiezoneringsplan.

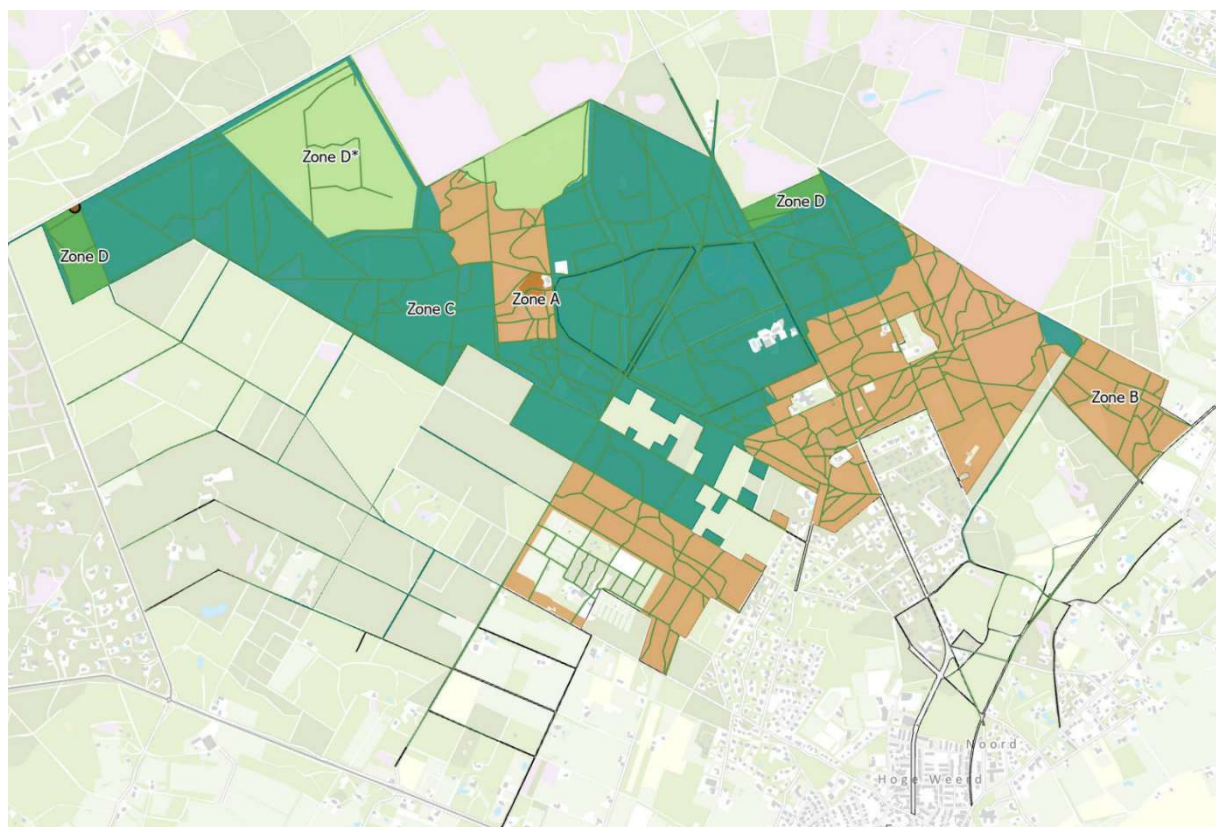
Figuur 1: Ligging van bos- en natuurterreinen in beheer van de gemeente Epe.

2.2 Doelstelling

2.2.1 Recreatiezoneringmaatregelen

Het recreatiezoneringsonderzoek heeft als doelstelling om te onderzoeken hoe de recreatieve activiteiten afgestemd kunnen worden op de aanwezige natuurwaarden, door twee mogelijke zoneringmaatregelen te verkennen, namelijk: het optimaliseren van de padenstructuur en herziening van het huidige hondenlosloopbeleid.

Het doel van het optimaliseren van de padenstructuur is om de maaswijdte van paden zoveel mogelijk overeen te laten komen met de aangegeven zonering voor de gebieden in het Recreatiezoneringplan van de provincie. Het verbeteren van de omstandigheden van de gewenste natuurwaarden en doelsoorten is hierbij een belangrijke drijfveer.

Figuur 2: Recreatiezoneringszones vastgesteld in het recreatiezoneringsplan.

Omdat de bossen druk worden bezocht is het wenselijk om belanghebbenden te betrekken bij de planvorming voor de beoogde recreatiezoneringsmaatregelen. Participatie is daarom deel van het onderzoek. In het participatieproces worden belanghebbenden geïnformeerd en uitgenodigd mee te denken over verschillende scenario's.

Het doel van de onderzoeksmaatregel is dat uit dit proces concrete inrichtingsmaatregelen voor het gebied voortkomen, onder andere voor de padenstructuur en recreatieve voorzieningen.

Naast inrichtingsmaatregelen is er ook de wens om het hondenlosloopbeleid te wijzigen om meer balans aan te brengen in gebieden waar honden wel en niet los mogen lopen. Op dit moment mogen honden loslopen in het heidegebied De Renderklippen, wat deels in bezit van de gemeente Epe is en deels in bezit van de gemeente Heerde. Het is daarom wenselijk om het hondenlosloopbeleid gezamenlijk te herzien. Om die reden wordt het hondenlosloopbeleid in een apart traject onderzocht en in het huidige onderzoek niet is meegenomen.

2.3 Stappen projectplan

Om tot een goed uitgebalanceerd gemeentelijk recreatiezoneringsplan te komen zijn de volgende stappen doorlopen:

- Bureaustudie: In beeld brengen huidige situatie: wegen en paden, routes, natuurwaarden, cultuurhistorische en recreatieve elementen.
- Enquête: breed onderzoek onder bewoners van de gemeente Epe en bezoekers van de gemeentelijke bossen. De vragen hadden tot doel een beeld te krijgen van de gebruikersgroepen en de wijze en intensiteit van het gebruik van de bossen, en om te inventariseren wat men waardeert en niet waardeert tijdens het bezoek. Daarnaast zijn vragen gesteld over mogelijke maatregelen, om een beeld te krijgen voor welke maatregelen draagvlak zou zijn en welke maatregelen juist op verzet zouden stuiten. De resultaten van deze enquête zijn te zien in Bijlage 2.
- Stakeholderanalyse: Voorafgaand aan de participatiesessies is in beeld gebracht welke belanghebbende partijen er zijn om deel te nemen aan de participatiegroep. Gezocht is naar deelnemers in de breedte van belanghebbenden; natuurorganisaties, gebruikersgroepen en ondernemersvertegenwoordigers.
- Participatiesessies: In twee sessies zijn de deelnemers ingelicht over de achtergrond van het recreatiezoneringsplan, beoogde maatregelen voor de gemeente Epe en de kaders hiervoor. In beide sessies zijn de deelnemers daarna in werkgroepen aan de slag gegaan om voorstellen voor zoneringsmaatregelen op kaart uit te werken. Door het

benoemen van knelpunten en het zoeken naar oplossingsrichtingen zijn mogelijke maatregelen ingebracht en besproken.

- Formuleren maatregelen: Met input van de hierboven genoemde stappen zijn maatregelen geformuleerd en is een maatregelenkaart opgesteld. Deze maatregelenkaart zal eerst in een openbare bijeenkomst aan het publiek en daarna aan de gemeenteraad worden aangeboden. Hierna kunnen de maatregelen ter beoordeling worden ingediend bij het subsidieportaal van de provincie om tot uitvoering over te kunnen gaan.

2.4 Proces

1. In de eerste fase zijn interviews gehouden met medewerkers van de gemeente om informatie over het gebied te verzamelen. Daaruit is aanvullende informatie op de bureaustudie gehaald, ook met betrekking tot het identificeren van knelpunten, onderwerpen die in het verleden al aan bod zijn geweest en lokale gevoeligheden. Ook is alle relevante informatie over de gebieden in kaart gebracht.
2. De enquête is uitgezet binnen onder alle bezoekers van de gemeente Epe door middel van communicatie op sociale media, flyers aan openstellingsborden/hekken en bij de VVV en horeca. Tussen 29 juni en 13 september 2024 was de enquête beschikbaar. In die periode hebben 1066 mensen de enquête ingevuld. Hiermee is er uit de enquêteresultaten een representatief beeld te vormen over het gebruik en de waardering van de bossen en de wensen met betrekking tot inrichting en (mede) gebruik.

De volledige resultaten van de enquête zijn te zien in Bijlage 2, maar de conclusies worden hier kort op een rij gezet. Uit de enquête blijkt dat de waardering voor de Eper bossen groot is, want het gemiddelde cijfer dat wordt gegeven voor het gebied is hoger dan een 8. Ook lijkt er onder de bezoekers ruimte te zijn voor aanpassingen in de padenstructuur ten behoeve van de recreatiezonerings; circa 60% geeft aan hiervoor open te staan mits ze nog maar hun rondes kunnen lopen. Hierbij wordt het belangrijk geacht dat er variatie in typen paden (recht, kronkelig) blijft en ook in de routes (lengte, beleving). Wat ook duidelijk naar voren komt met betrekking tot de paden, is dat gebruikersgroepen last hebben van elkaar. Meer scheiding tussen gebruikersgroepen blijkt daarom gewenst. Wildbeleving wordt ook als belangrijk beschouwd, mensen komen naar de Eper bossen toe om wild te spotten. Als laatste komt duidelijk naar voren dat het hondenlosloopbeleid speelt onder de deelnemers. Ondanks dat dit niet wordt meegenomen tijdens dit onderzoek, geeft de enquête aan dat het hondenlosloopbeleid een belangrijk onderwerp is.

3. In de participatiesessies is een groep stakeholders gevraagd mee te denken over mogelijke oplossingsrichtingen voor knelpunten en mogelijk te nemen maatregelen in het kader van het recreatiezoneringsplan specifiek, maar ook met betrekking tot het vergroten van de natuurwaarde en biodiversiteit vanuit de ambities van de gemeente. Beoogd werd een groep samen te stellen die een brede vertegenwoordiging was van belanghebbende organisaties, clubs en instanties. Onder andere de horeca, wandel-, ruiter- en fietsverenigingen, natuurverenigingen en de VVV zijn uitgenodigd. De meeste uitgenodigde organisaties hebben deelgenomen aan de participatiesessies. In het participatieproces zijn alleen gebruikersgroepen betrokken en geen aanliggende terreineigenaren. Met deze partijen is regelmatig overleg, en wanneer maatregelen uitgevoerd gaan worden zal ook afstemming plaatsvinden. Met Viten, eigenaar van een deel van het bos, maar dat wel onder beheer van de gemeente Epe staat is wel apart gekeken naar de (on)mogelijkheden van maatregelen in dat deel.

In de participatiegroep zit een afvaardiging van:

Bosbeheerder gemeente Epe
Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV)
Fietzersbond Epe & Wandelnet
Restaurant De Ossenstal
Wandelsportvereniging Wandelen Is Onze Sport (WIOS Epe)
Vakantiepark De Jagerstee
Floor Brasserie Boscafé

Stichting Promotie Gemeente Epe

Horsthoekruiters

MountainBike Club Epe (MTB club Epe)

Daarnaast hebben we 4 betrokkenen/inwoners geselecteerd om met ons mee te denken vanuit verschillende rollen (fietser, ruiter, wandelaar etc.).

Er bleek tijdens de tweede participatiesessie onvoldoende ruimte te zijn om overeenstemming te vinden over de aanpassing van de huidige wandelroutestructuur. Daarom is er een aparte bijeenkomst georganiseerd met de direct betrokken ondernemers en de stichting promotie Epe. Zij zijn deels initiatiefnemers van de huidige routes. Een verdere uitwerking is in die sessie gemaakt.

4. In samenspraak met de bosbeheerder van de gemeente is uit de resultaten van de participatiesessies een voorlopige maatregelenkaart gemaakt die kan worden uitgewerkt in concrete recreatiezoneringsmaatregelen. Niet aan alle wensen en denkrichtingen kan gehoor worden gegeven vanwege de opgave een zo breed gedragen plan moet worden opgesteld dat rekening houdt met zeer uiteenlopende wensen en belangen.

3 Recreatiezoneringsmaatregelen

3.1 Inleiding

Met de input vanuit de enquête en de participatieavonden, is een globale intekening van zoneringsmaatregelen uitgewerkt in een maatregelenkaart. De maatregelenkaarten zijn hieronder in de bijlage (bijlage 1) te vinden.

In deze kaarten zijn de denkrichtingen van de werkgroepen meegenomen. Daarnaast is bij het uitwerken van de kaart gekeken naar de resultaten van de enquête, en is gekeken naar de natuur- en cultuurhistorische waarden. De kaart (en de bijbehorende maatregelen) zullen na besluitvorming met de betrokken medewerkers van de gemeente in detail worden uitgewerkt tot concrete kwantificeerbare uitvoeringsmaatregelen ten behoeve van de subsidieaanvraag.

Elke maatregel is het gevolg van een afweging tussen meerdere belangen, zoals die uit de participatieavonden en uit de enquête zijn gebleken. Niet alle ideeën zijn opgenomen in de kaart. Soms is het zo dat een idee uit de participatiegroep niet past binnen de kaders van recreatiezoning of bij de doelstellingen van de gemeente, of is een idee tegenstrijdig met geluiden van bepaalde gebruikersgroepen. Hieronder worden de maatregelen nader toegelicht.

3.2 Toelichting maatregelen

3.2.1 Accentkaart bossen

Om tot een verdere uitwerking te komen van de zwaartepunten van de te nemen maatregelen is een accentkaart gemaakt. Hierin zijn drie gebieden ingetekend waar op een bepaald thema nadruk wordt gelegd.

3.2.1.1 *Accent rust*

In het noordwesten geldt accent rust. In dit gebied liggen enkele zones D en in het noorden grenst het aan een bestaand rustgebied. In dit deel van de Eper bossen wordt daarom gekeken naar het optimaliseren van de maaswijdte waardoor het rustiger wordt, en worden de recreatieve voorzieningen zoals routes daar beperkt. Dit voldoet aan de zoneringskaders van het recreatiezoneringsplan (Zone C extensief recreatief medegebruik, en zone D een deel van het jaar, of het hele jaar afgesloten voor publiek). Daarnaast voorziet het in een van de wensen die uit de enquête bleek; de behoefte aan keuze tussen rustiger- en drukker delen van het terrein.

3.2.1.2 *Accent wildbeleving*

In het noordelijk deel van de bossen geldt accent wildbeleving. In dit gebied is de huidige wildobservatieplaats. Uit de enquête blijkt dat vele bezoekers het zien van wild opgeven als een van de redenen waarom ze de bossen bezoeken. Voor de incidentele bezoeker van het bos is het faciliteren daarvan goed. Het (nog) beter inrichten van de voederplaats en het voorzien van recreatieve voorzieningen zoals routes en banken past in dit deel van de bossen. Met het verwijderen van enkele paden kan bovendien gezorgd worden voor plaatselijk meer rust zodat het wild ook naar de voor publiek zichtbare plekken komt.

3.2.1.3 *Accent natuurbleving*

De Eper bossen worden druk bezocht. Veel verschillende gebruikersgroepen recreëren graag en veel in de bossen. Ruimte daarvoor is daarom belangrijk. In dit deel van het gebied, dat voor een groot deel uit zone B bestaat worden maatregelen genomen die de natuurbleving van de bezoekers (beter) faciliteren. Een voorbeeld ervan is het herzien van bestaande routes zodat die meer in dit deel liggen. Zo is er meer keuze in verschillende lengtes en zullen de routes minder op dezelfde paden liggen. Ook het verdelen van paden over verschillende gebruikersgroepen (ruiterpaden scheiden van wandelpaden, wandelroutes minder toegankelijk maken voor fietsers of voorzien van een extra spoor voor fietsers) is onderdeel van de voorgestelde maatregelen

3.2.2 Padenstructuur

In het recreatiezoneringsplan is een van de richtlijnen voor de verschillende zones de maaswijdte. De maaswijdte is de dichtheid van wegen en paden in het gebied. Er is per zone een minimale perceelgrootte tussen de wegen en paden bepaald.

In zone C is dat 25 hectare, in zone B 5 hectare.

Door middel van een maaswijdtekaart kan in beeld gebracht worden in hoeverre de percelen in de Eper bossen voldoen aan die minimale oppervlakte (maaswijdte kaart huidig). Daarop is te zien dat veel percelen te klein zijn; er lopen te veel wegen en paden door. Om beter aan te sluiten bij de doelstellingen van het recreatiezoneringsplan is er daarom een voorzet gedaan voor welke paden afgesloten zouden kunnen worden (kaart wegen en paden). Daarbij is rekening gehouden met de accenten die zijn opgetekend. In accent rust wordt steviger ingegrepen dan in de zones wildbeleving en recreatie. Er is nadrukkelijk gekeken naar waar de natuurwaarden en doelsoorten uit het recreatiezoneringsplan en N2000 doelen het best bevorderd kunnen worden. In het westen biedt het grofmaziger maken van de padenstructuur kansen voor onder andere de wespandief. In de oude beukenbossen waar paden worden afgesloten heeft de zwarte specht een rustiger leefgebied. Het afsluiten van enkele paden op de overgang van bos naar heide zal rust en kansen creëren van soorten die gedijen bij deze habitat zoals de nachtzwaluw.

Daarnaast is rekening gehouden met de wensen van de respondenten van de enquête waaruit blijkt dat er een voorkeur is voor smalle kronkelpaadjes (wat ook door begroeiing erlangs zorgt voor minder zichtbaarheid van overige bezoekers), maar ook afwisseling gezocht wordt met bredere rechte paden. Met het intekenen is ook zoveel mogelijk rekening gehouden met de opmerkingen en aanwijzingen die hierover in de werkgroepsessies zijn gedaan.

In de wegen en padenkaart is te zien wat het voorstel voor de af te sluiten en nieuw aan te leggen paden is. In de kaart maaswijdtekaart_nieuw is te zien dat de maaswijdte door dit voorstel in delen van het gebied duidelijk verbeterd is.

3.2.3 Verplaatsen recreatieve voorzieningen

3.2.3.1 Wildscherm

Het huidige Wildscherm heeft op de plek waar hij nu staat geen functie. Door een druk fietspad achter het beoogde wildveldje komt het wild er simpelweg niet. Het wildscherm wordt daarom verplaatst naar de plek waar op dit moment nog wordt bijgevoerd voor de wildzichtbaarheid. Er worden daar maatregelen getroffen om het bos opener te maken, wat er in combinatie met de recreatiezoneringsmaatregelen daar ervoor moet zorgen dat het wild nog beter zichtbaar is.

3.2.3.2 Banken en vuilbakken

Een duidelijk geluid uit de enquête is de behoefte aan voldoende bankjes en vuilbakken. De huidige staan niet altijd op goede plekken. Daarnaast zullen er met de nieuwe routekaart ook op andere plekken behoefte zijn aan banken. De huidige situatie zal in beeld worden gebracht; sommige banken zullen worden verplaatst naar geschiktere plekken en waar nodig worden er nieuwe bijgeplaatst.

3.2.4 Bebording en informatievoorziening.

Uit geluiden in de werkgroepen en ook via de enquête blijkt duidelijk dat er behoefte is aan informatievoorziening. Dat gaat dan om helderheid met betrekking tot de regels (wat mag wel en niet en waar?), over welke (ruiter-fiets en wandel) routes er in het gebied aanwezig zijn, welke voorzieningen er in het gebied zijn, maar ook informatie over de natuurwaarden. Met informatiepanelen op de grotere ingangen van het gebied en duidelijke(re) openstellingsborden wordt in deze behoeften voorzien. Daarnaast zal er gekeken worden naar de paaltjes van bestaande en nieuwe routes; Die zijn nu niet overal duidelijk of goed onderhouden.

De invulling hiervan wordt nader uitgewerkt en afgestemd met betrokken ondernemers, de VVV en stichting promotie Veluwe.

3.2.5 Aanpassen routestructuren

3.2.5.1 Wandelroutes

In de huidige situatie is het zo dat veel wandelroutes gedeeltelijk over dezelfde paden lopen. Daarnaast zijn veel ervan geconcentreerd in het gedeelte van de bossen rond de Ossenstal en is er niet veel variatie in lengte. In het nieuwe voorstel is gepoogd meer routes in het deel van de bossen te leggen waar het accent ligt op recreatie. Daarnaast is gekeken naar meer variatie lengte, en lopen de routes minder over dezelfde wegdelen. Ook kunnen mensen de routes 'modulair' gebruiken; routes kunnen achter elkaar gelopen worden om een langere wandeling te hebben, of juist om een wandeling in te korten door een

deel van een route af te snijden. Langs de routes wordt voorzien in voldoende recreatieve voorzieningen zoals bankjes en prullenbakken. De uiteindelijke route indeling zal worden gedeeld met het routebureau zodat dit ook in het landelijke routenetwerk is opgenomen.

Over de ligging van de kinderbelevingsroutes (herten, zwijnen-, vogelroute) is grotendeels overeenstemming, echter is op detailniveau nog overleg nodig. Ook is er nog onduidelijkheid of een van de routes door het terrein van het aangelegen bos van Geldersch Landschap kan blijven lopen. Met de Daarom is de kaart routes voorstel nog in conceptvorm.

In de kaarten routes oud en routes nieuw is te zien wat de huidige situatie is en wat het voorstel is voor de herverdeling

3.2.5.2 Ruiterroutes

In een aparte kaart ruiternetwerk zijn enkele aanpassingen in het ruiternetwerk voorgesteld (zie kaart ruiternetwerk). Een ervan is het verleggen van het ruiterspad langs de Renderklippen van de grens tussen bos en heide naar iets meer in het bos. Het bos zal meer open worden gemaakt waardoor een mantel-zoom vegetatie wordt gecreëerd zodat er el een open zicht op de heide is. De bedoeling van deze maatregel is om het pad op de grens van heide en bos te kunnen afsluiten. Dit is een van de doelen die worden genoemd in het recreatiezoneringsplan. Daarnaast delen de ruiters daar het pad niet meer met andere gebruikers. Omdat hier het hondenlosloopegebied begint zorgt dat ervoor dat ruiters hier minder overlast zullen ondervinden van loslopende honden. Daarnaast worden er in het bos enkele paden afgesloten in het deel met accent wild om daar meer rust te creëren. Ter compensatie worden andere paden aangewezen of aangelegd in het deel met accent recreatie.

3.2.5.3 Nevengebruik

Uit de enquête en ook tijdens de werkgroepsessies kwam het nevengebruik van de paden ter sprake. Er is tegenstrijdigheid tussen de geluiden uit de sessies en de toon die uit de enquête blijkt; In de sessies is aangegeven dat er weinig last wordt ondervonden door gebruikers onderling, terwijl uit de enquête wel blijkt dat mensen last ondervinden van elkaar. De indruk is dat in de werkgroepsessies met name bewoners deelnemen die minder op de piekmomenten in het bos zijn. Onder de enquête deelnemers zijn meer mensen die vooral op drukke momenten in het bos komen, waarbij de kans om andere gebruikers tegen te komen groter is. Een van de oplossingsrichtingen is dat (een deel) van de wandelroutes niet meer toegankelijk wordt voor (MTB)fietsers. Omdat juist de kronkelige paadjes waar de voorgestelde routes overheen lopen in trek zijn bij fietsers is gekeken naar mogelijkheden deze toch toegankelijk te houden. Gesproken is over het instellen van een verbod op bepaalde dagen en tijden. Een ander is het iets breder aanleggen van de paden langs de wandelroutes zodat er twee smalle sporen naast elkaar komen te liggen waar fietsers en wandelaars elkaar kunnen passeren.

3.2.6 Aanpassingen parkeervoorzieningen

Langs de Zuidweg in het noordoosten ligt een parkeerplaats met een inefficiënte indeling. Daarnaast grenst het aan het gebied met accent rust. De wens is deze aan te passen zodat er minder auto's kunnen parkeren. Dit bevordert verder de rust in dat deel van het gebied. Tegelijk kan deze overzichtelijker gemaakt worden zodat er minder overlast is. An de parkeerplaats op de kruising van de Ossenweg en de Dellenweg worden aanpassingen gedaan om de indeling van de parkeervakken te verbeteren en ruimte te creëren voor paardentrailers. Dit kan een deel van de verminderde capaciteit van de parkeerplaats langs de Zuidweg compenseren. Het beantwoordt ook aan de behoefte van ruiters aan een plek om met de trailer te parkeren. De locatie van deze parkeerplaats ligt op een praktisch knooppunt in het ruiternetwerk

3.3 Niet opgenomen maatregelen

Hieronder worden enkele maatregelen toegelicht die wel genoemd zijn tijdens de participatieavonden maar die niet zijn meegenomen in de uitwerking van de zoneringsmaatregelen.

3.3.1 Intensiveren recreatieve voorzieningen rond de hertenkamp

Tijdens de participatieavonden is een van de genoemde oplossingsrichtingen de recreatie meer te faciliteren in het gebied met accent recreatie. De ideeën daarvoor zijn het uitbreiden van recreatieve voorzieningen rond de hertenkamp, het instellen van een 30 km zone langs de Dellenweg om de veiligheid te verbeteren en wandelroutes meer in die hoek van het gebied aan te leggen.

Het uitbreiden van de recreatieve voorzieningen bij de Hertenkamp is een proces dat al via andere kanalen loopt. Daarin moet er worden samengewerkt met andere partijen. De aanbeveling hier aandacht aan te besteden wordt dus ook zeker

overgenomen. Het opnemen als maatregel in de huidige recreatiezoneringsplannen kan daardoor alleen niet omdat de uitvoerende partij niet de gemeente Epe zal zijn. Bij het verdere proces worden de aanbevelingen uit de werkgroep meegenomen.

Het verlagen van de maximumsnelheid naar 30km/uur op de Dellenweg zal als wens worden meegenomen in de planvorming van de reconstructie Dellenweg die voor 2026 op de planning staat.

3.3.2 Blotevoetenpad

Tijdens de werkgroepsessies kwam het idee van een blotevoetenpad naar voren. Er is op dit moment niet voor gekozen deze op te nemen in de maatregelen. Enerzijds omdat het aanleggen van meer recreatieve voorzieningen niet direct past binnen het recreatiezoneringsplan, anderzijds omdat er al kinderbelevingspaden in het bos uitgezet zijn met aantrekkelijke elementen voor gezinnen. Op de kruising van deze paden wordt voorzien in een plek die extra aantrekkelijk is voor kinderen; elementen van een blotevoetenpad kunnen daar wel in worden meegenomen.

4 Conclusies en aanbevelingen

Balans recreatiestromen en natuur

De enquêteresultaten hebben laten zien dat de bossen een gevarieerde bezoekersstroom aantrekken, met allerlei verschillende ideeën en wensen voor hun bezoek aan de gebieden. Met de recreatiezoneringsmaatregelen beoogt de gemeente meer in de verschillende behoeften te voorzien en tegelijk een betere balans te creëren tussen recreatie en bescherming van de aanwezige natuur.

Met de voorgestelde aanpassingen in de padenstructuur wordt op belangrijke plekken meer rust voor kwetsbare soorten gecreëerd terwijl recreanten van de gebieden kunnen blijven genieten.

Met de verdere onderverdeling in accenten is een duidelijk onderscheid gemaakt tussen waar de nadruk ligt op het verbeteren van de natuurwaarden waarbij de op momenten hoge recreatiedruk beter verdeeld wordt in dat deel van het gebied waar dat volgens de zonering ook mogelijk is.

Communicatie over maatregelen

Tijdens het proces is gebleken dat mensen eraan hechten betrokken te worden bij het proces en de besluitvorming. Het recreatiezoneringsplan en wat dat kan betekenen is iets waar mensen zich zorgen over maken. Communicatie tijdens het proces over de processtappen zelf en informatievoorziening over de voorgenomen maatregelen zijn dan ook van groot belang.

Door omwonenden en bewoners van de gemeente en de verschillende gebruikersgroepen te betrekken, ook na de participatiesessies bij het voorbereiden van de maatregelen kan op detailniveau rekening gehouden worden met wensen en gevoeligheden bij genoemde groepen.

Informeren stakeholders

Tijdens de participatiesessies zijn veel verschillende zienswijzen gedeeld. Elke gebruikersgroep heeft zijn eigen unieke aandachtsveld en belang bij de inrichting van het bos. Daardoor vonden de deelnemers van de sessies het ook moeilijk maatregelen te bedenken die wel aan de doelstellingen van het recreatiezoneringsplan beantwoorden, maar niet een bepaalde groep bevoor- of benadeelt. Iedereen heeft zo zijn eigen visie op wat de goede oplossingsrichting zou moeten zijn. Bij het uitwerken van de maatregelen in detail is het dan ook van belang de omwonenden en bewoners van de gemeente en de verschillende gebruikersgroepen te blijven informeren en betrekken zodat hun inbreng zo goed mogelijk wordt meegenomen, maar ook waar dat niet kan goed uitgelegd wordt waarom niet.

Dit kan door middel van informatievoorziening op de sociale mediakanalen van de gemeente maar ook door middel van (tijdelijke) bebording op de plaatsen waar de maatregelen worden uitgevoerd.

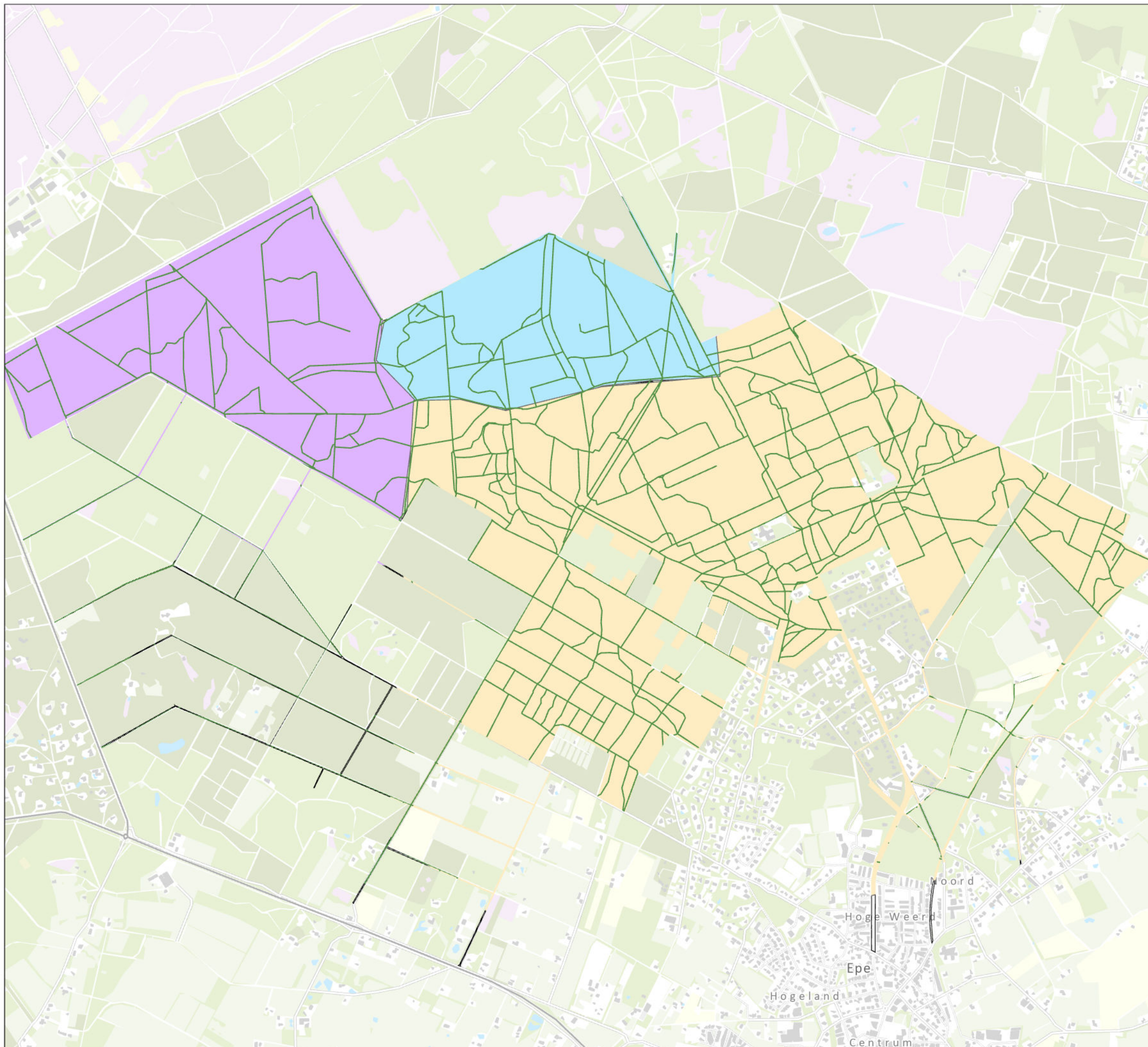
Afstemming en overleg

Bij het bepalen en uitvoeren van de maatregelen blijft het van belang contact te leggen en te houden met terreineigenaren in de buurt.

Ook afstemming met het routebureau over de landelijke netwerken en aansluiting op de routes in de Eper bossen, zullen maken dat aansluitingen met andere gebieden intact blijven of dat er aanpassingen gedaan kunnen worden zodat die blijven. Door contact te houden met andere gebruikersgroepen zoals de lokale ondernemers, ruiters, de MTB-vereniging en organisaties zoals de KNNV kunnen de maatregelen op detailniveau worden uitgevoerd op een manier die zo goed mogelijk rekening houdt met de verschillende wensen en behoeften. Waar dat niet kan is er dan ook ruimte om dat uit te leggen. Zo kunnen deze groepen ook in hun eigen gelederen de veranderingen communiceren.

Bijlage 1 - Maatregelkaarten

1. Accentkaart
2. Wegen en padenkaart
3. Maastwijdte kaart huidig
4. Maaswijdtekaart nieuw
5. Wandelroutes huidig
6. Wandelroutes nieuw
7. Ruiternetwerk

Eper bossen

Accentkaart

Kaartcode: 250310 000

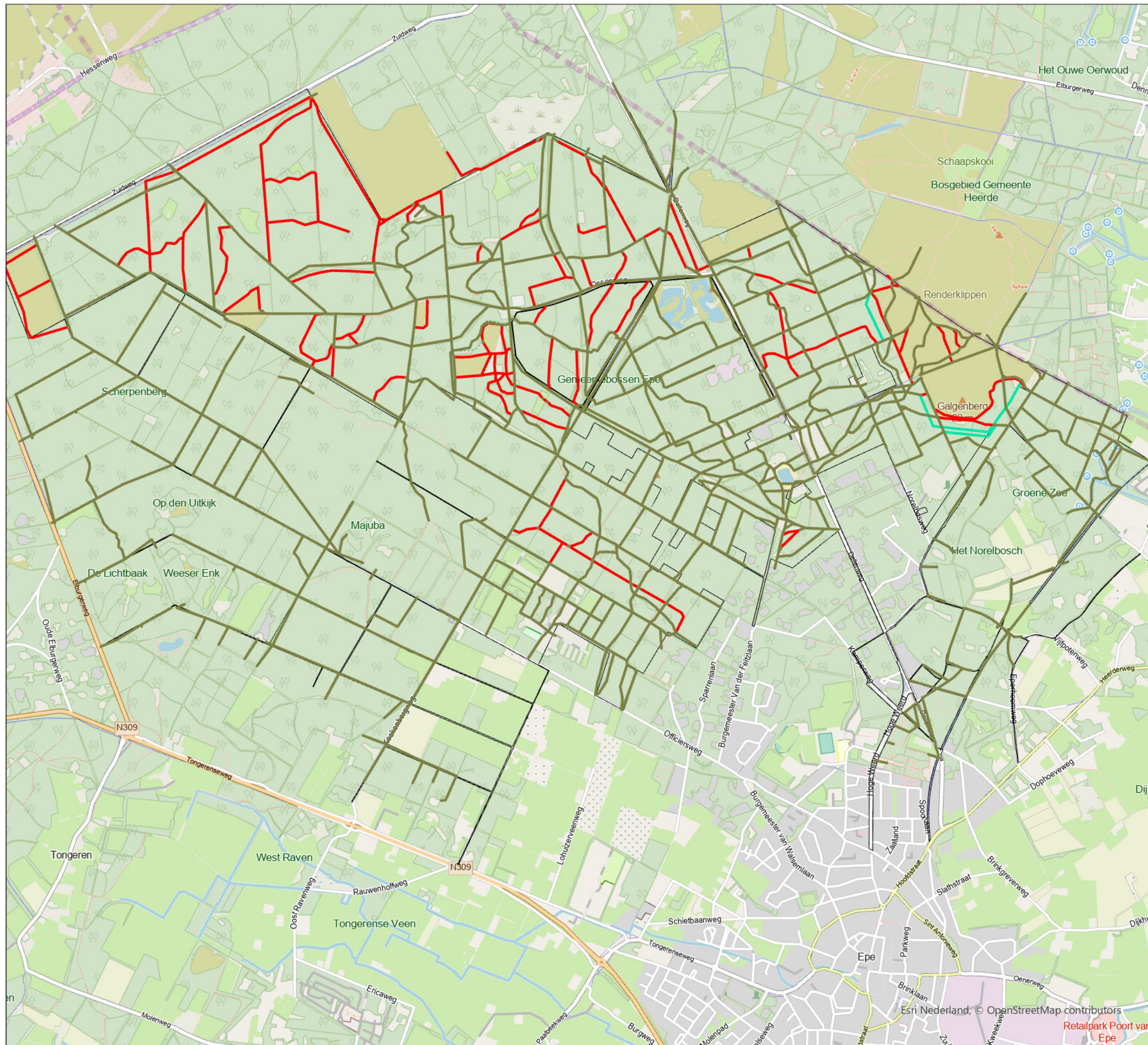
Formaat: A3

In opdracht van:
gemeente Epe
Kaartbeeld:
© Borgman Beheer Advies
L.B. Stelwagen

Legenda

- accent rust
- accent wildbeleving
- accent natuurbeleving

Eper bossen

Wegen en paden

Kaartcode: 250310 000

Formaat: A3

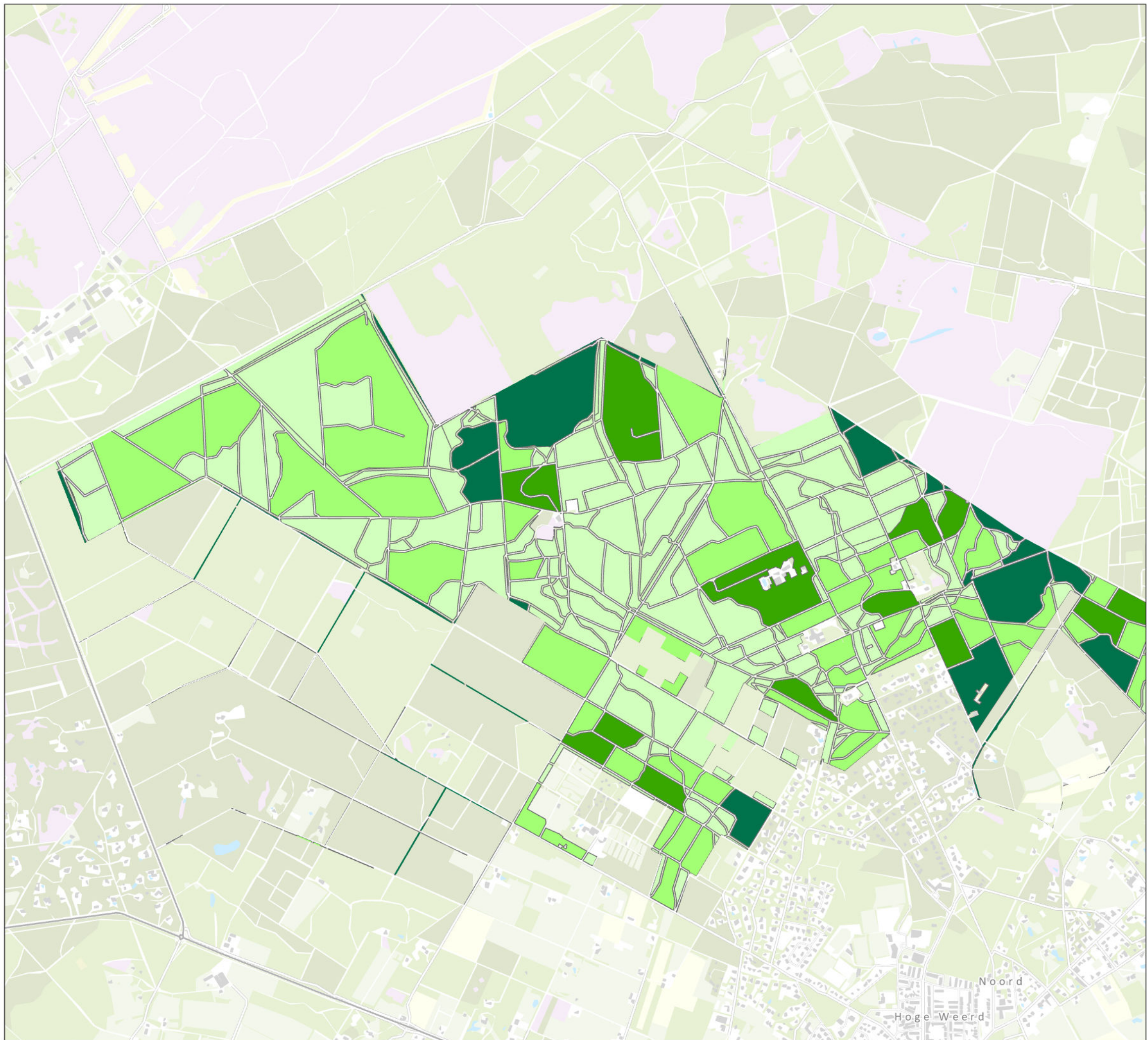
In opdracht van:
gemeente Epe
Kaartbeeld:
© Borgman Beheer Advies
L.B. Stelwagen

Legenda

actie

- aan te leggen
- afsluiten
- bestaand

Eper bossen
maaswijdte huidig

Kaartcode: 241128 000

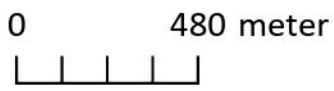
Formaat: A3

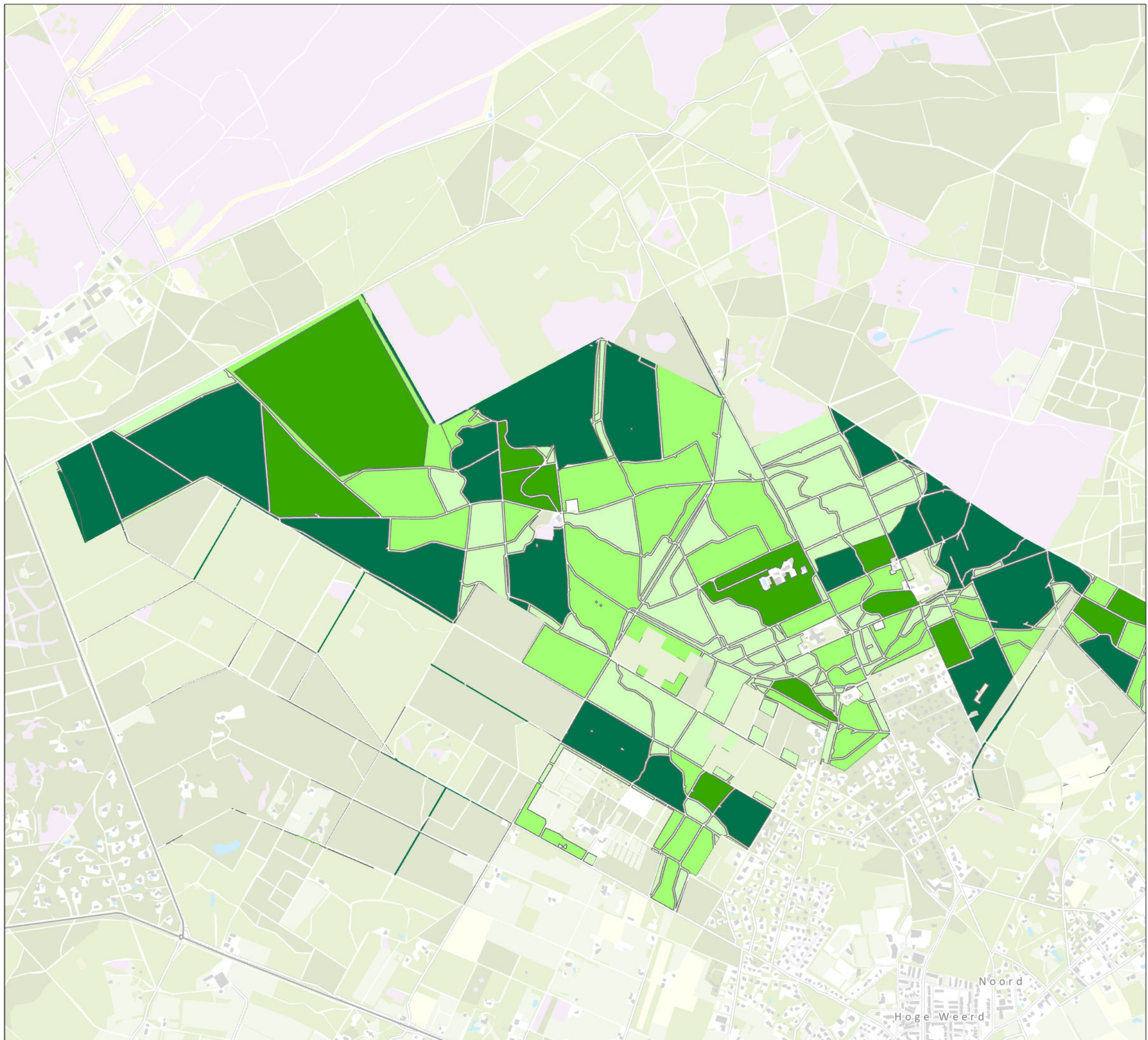
In opdracht van:
gemeente Epe
Kaartbeeld:
© Borgman Beheer Advies
L.B. Stelwagen

Legenda

geschiktheid

- 0 - 25
- 26 - 50
- 51 - 75
- 76 - >100

Eper bossen
maaswijdte nieuwe situatie

Kaartcode: 241227 000

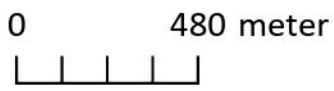
Formaat: A3

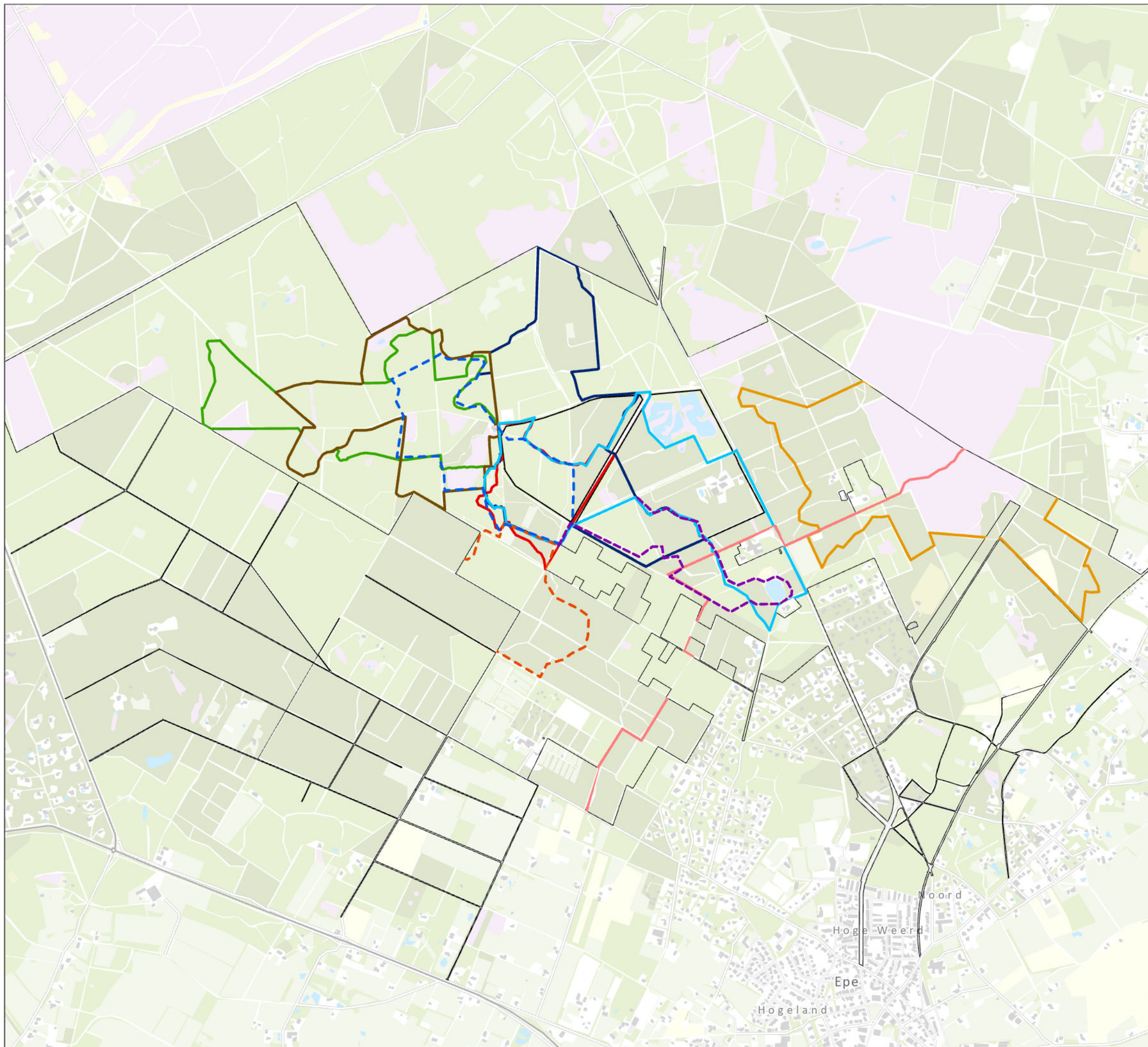
In opdracht van:
gemeente Epe
Kaartbeeld:
© Borgman Beheer Advies
L.B. Stelwagen

Legenda

geschiktheid

- 0 - 25
- 26 - 50
- 51 - 75
- 76 - >100

Eper bossen

Routes huidige situatie

Kaartcode: 250310 000

Formaat: A3

In opdracht van:
gemeente Epe
Kaartbeeld:
© Borgman Beheer Advies
L.B. Stelwagen

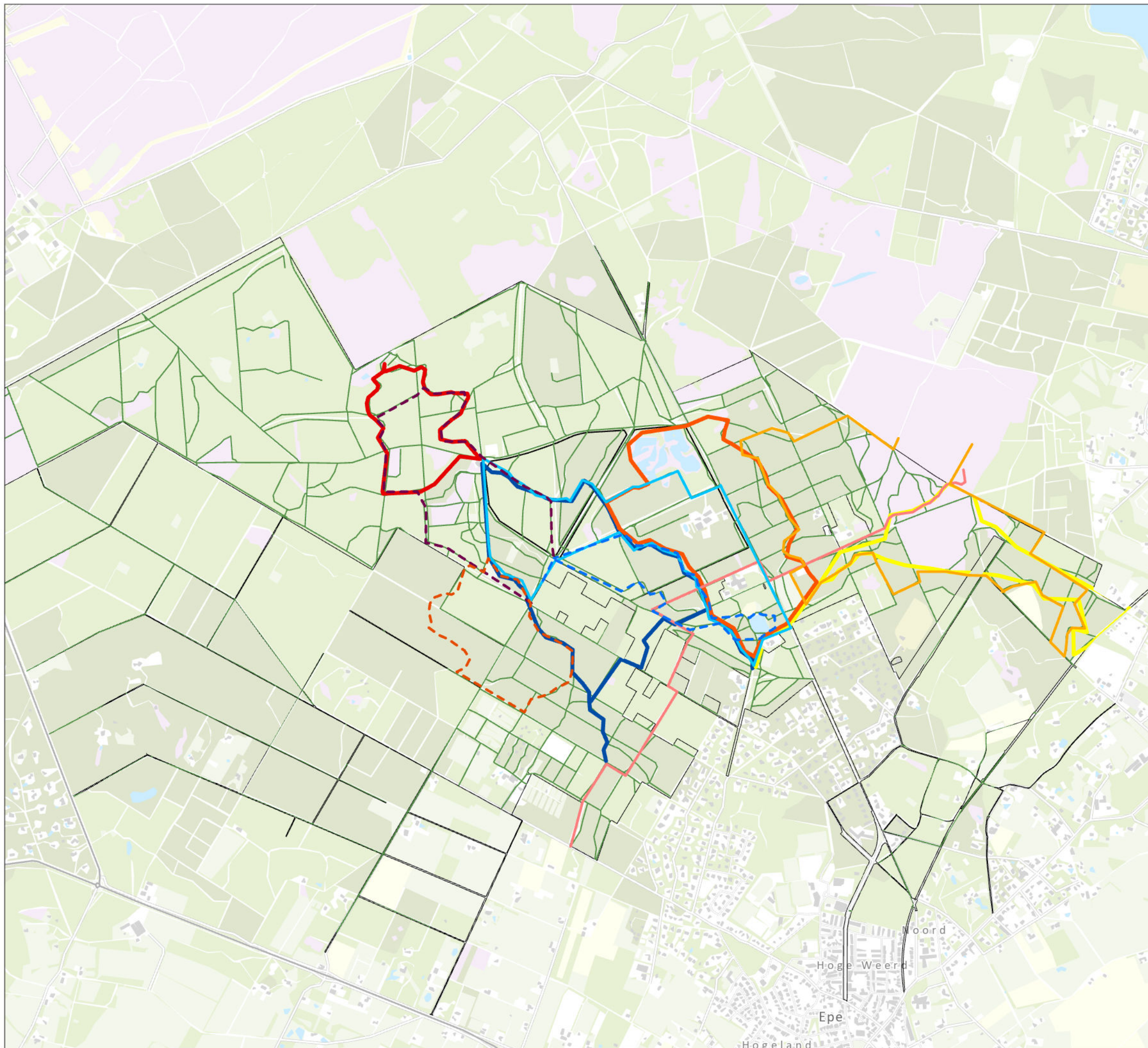
Legenda

- KNNV natuurroute
- Maarten van Rossumpad (LAW)
- Vitens route
- Wandelroute - BRUIN - 4.8KM
- Wandelroute - Blauw - 5.8KM
- Wandelroute - GROEN - 6 KM
- Wandelroute - ROOD - 3KM
- hertenroute
- vogelroute
- zwijnenroute

0 480 meter

Eper bossen

Routes nieuw

In detail nader uit te werken

Kaartcode: 250310 000

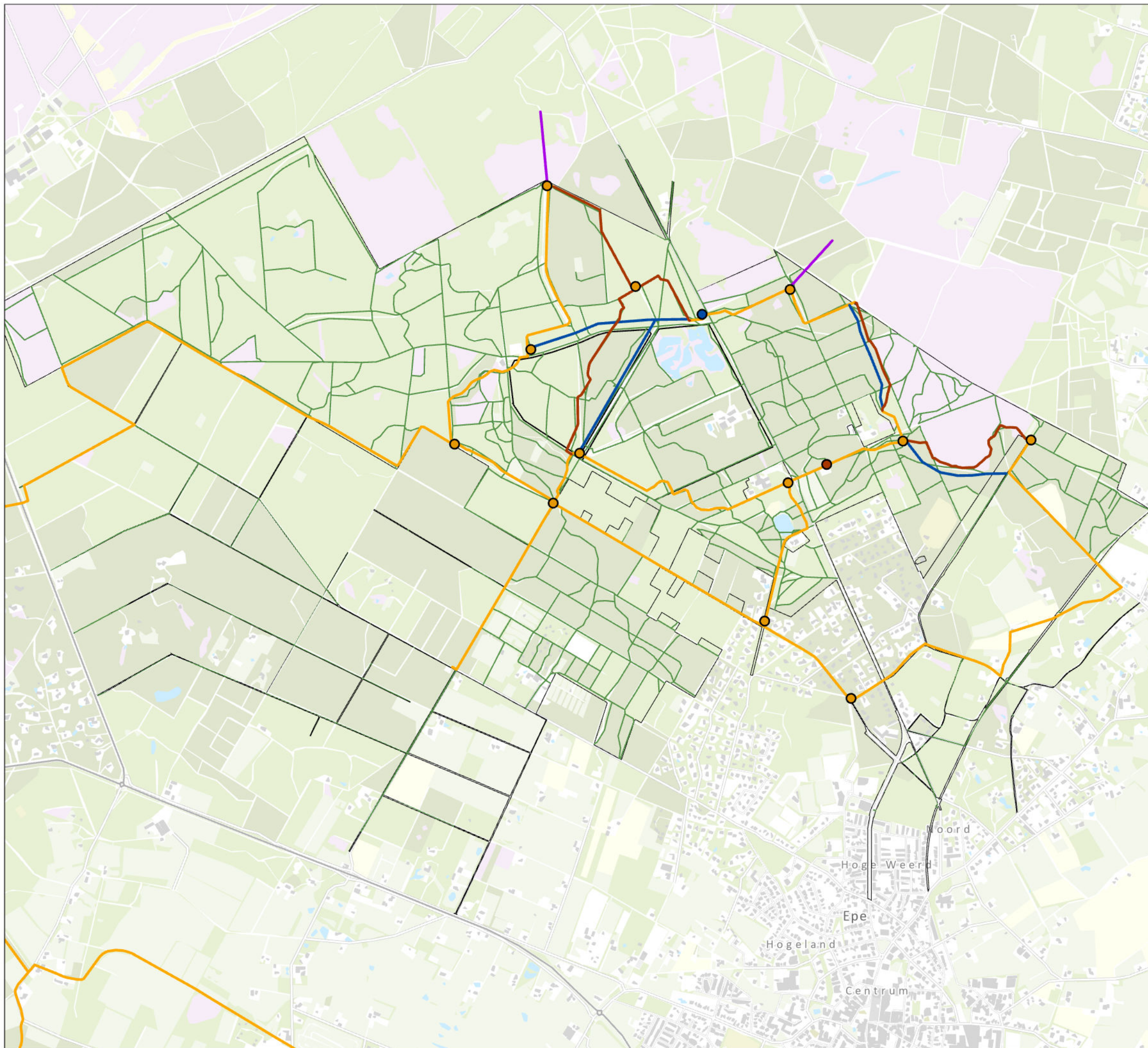
Formaat: A3

In opdracht van:
gemeente Epe
Kaartbeeld:
© Borgman Beheer Advies
L.B. Stelwagen

Legenda

- blauw
- geel
- oranje
- rood
- Maarten van Rossumpad (LAW)
- Vitens route
- hertenroute
- vogelroute
- zwijnenroute
- KNNV route

Eper bossen

Ruiternetwerk

Kaartcode: 241223 000

Formaat: A3

In opdracht van:
gemeente Epe
Kaartbeeld:
© Borgman Beheer Advies
L.B. Stelwagen

Legenda

- bestaand knooppunt ruiternetwerk
- knooppunt ruiternetwerk en informatiebord verwijderen
- nieuw knooppunt ruiternetwerk, trailerP en nieuwe informatiebord ruiters
- nieuw aan te leggen
- afsluiten
- verbinding waarborgen met burens
- Ruiternetwerk

Bijlage 2 – Resultaten enquête

A photograph of a lush green forest with many trees and fallen logs on the ground. The image is partially covered by a green gradient overlay that tapers off towards the top right corner.

Uitkomsten bewonersenquête recreatiezonering gemeente Epe

COLOFON

Datum: 31-10-2024

Auteur: L. B. Huijzer-Stelwagen, R. ter Haar

Opdrachtgever: Gemeente Epe

Borgman Beheer Advies

Hollandseweg 7H

6706 KN Wageningen

TELEFOON +31 (0)317 – 76 90 45

EMAIL info@borgmanbeheer.nl

WEBSITE www.borgmanbeheer.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
2	Resultaten	5
2.1	Frequentie bezoek aan natuurgebied	5
2.2	Inwoner van de gemeente	6
2.3	Vervoersmiddelen.....	7
2.4	Duur bezoek aan natuurgebied	8
2.5	Samenstelling gezelschap	9
2.6	Reden voor bezoek	10
2.7	Functie van het gebied.....	11
2.8	Waardering van het gebied.....	12
2.9	Aanwezigheid van faciliteiten	13
2.10	Sluiten van wegen en paden	14
2.11	Voorkeur voor paden	15
2.12	Verbeterpunten (natuur)beleving.....	16
3	Conclusies.....	18

1 Inleiding

Om de natuur in het beschermde natura 2000-gebied de Veluwe te behouden en te versterken heeft provincie Gelderland het recreatiezoneringsplan vastgesteld. Het is een prachtig gebied met een rijke natuur en een variatie aan landschappen om trots op te zijn. Het gebied is populair bij recreanten en natuurliefhebbers. Om beeld te krijgen bij hoe de bezoekers de terreinen gebruiken en waarderen is een bezoekers enquête opgesteld.

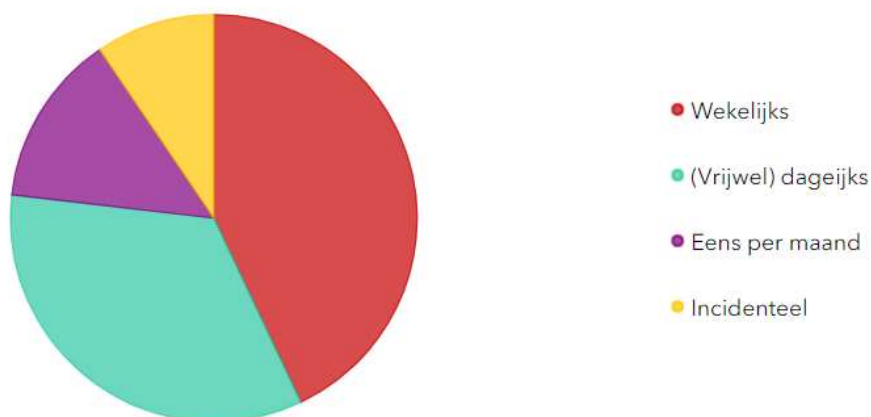
Door middel van communicatie op sociale media, flyers bij de ingangen van de natuurterreinen en bij VVV en horeca werden mensen gevraagd de enquête in te vullen. Tussen 29 juni en 13 september 2024 was de enquête beschikbaar.

In totaal hebben 1066 mensen de enquête ingevuld. In dit rapport is de uitwerking van de resultaten van de enquête uiteengezet. Elke vraag is hier kort uitgewerkt aan de hand van tekst, grafieken en tabellen. Percentages zijn in de tekst afgerond naar gehele getallen in deze uitwerking. Bij de vragen waar het mogelijk was om een open antwoord in te vullen, is hier nog een handmatige analyse uitgevoerd. Hierbij is geprobeerd om de antwoorden te groeperen in bestaande categorieën en ze anders samen te voegen tot één nieuwe categorie. Hierbij zijn soms ook antwoorden weggelaten die niet van toepassing waren op de vraag.

2 Resultaten

2.1 Frequentie bezoek aan natuurgebied

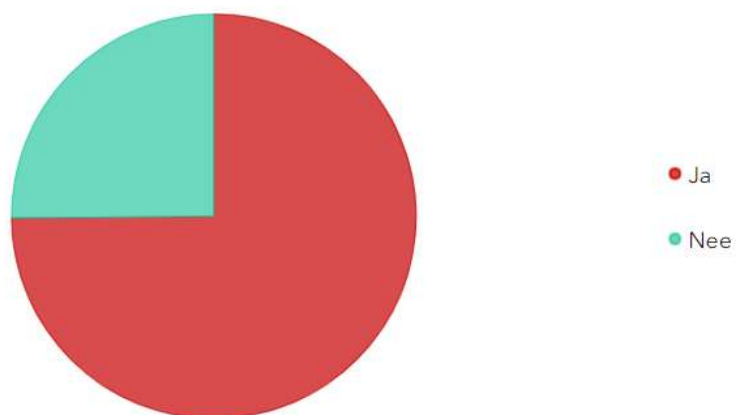
Aan de respondenten is gevraagd hoe vaak ze de natuurgebieden van Epe bezoeken. Het overgrote deel van de deelnemers bezoekt het natuurgebied wekelijks (43%) of vaker (34%). Ongeveer 23% bezoekt het gebied eens per maand of minder.

Antwoorden	Aantal	Percentage
Wekelijks	458	42,96%
(Vrijwel) dagelijks	361	33,86%
Eens per maand	146	13,7%
Incidenteel	101	9,47%

2.2 Inwoner van de gemeente

Bijna 75% van de respondenten is inwoner van de gemeente Epe.

Antwoorden

Aantal

Percentage

Ja

798

74,86%

Nee

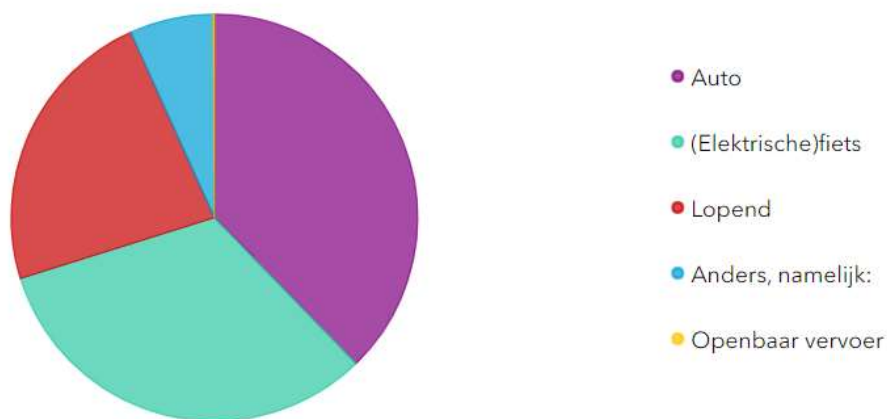
268

25,14%

2.3 Vervoersmiddelen

De vervoersmiddelen waarmee deelnemers naar de natuurgebieden van Epe komen zijn divers. De meeste respondenten komen met de fiets (38%) of met de auto (32%) naar het gebied. Ongeveer een kwart van de respondenten bezoekt het gebied te voet (23%). Bijna niemand komt met het openbaar vervoer naar het gebied.

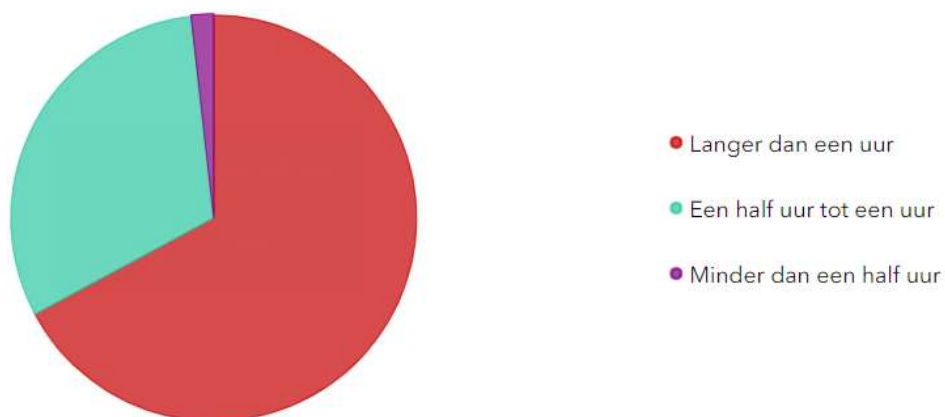
Bij de optie 'Anders, namelijk' heeft een klein aandeel van de bezoekers (7%) enkele andere opties ingevuld. Sommige bezoekers wisselen af welk vervoersmiddel ze gebruiken. Andere bezoekers komen te paard, met de mountainbike of op de scooter naar het gebied.

Antwoorden	Aantal	Percentage
Auto	402	37,71%
(Elektrische)fiets	346	32,46%
Lopend	246	23,08%
Anders, namelijk:	71	6,66%
Openbaar vervoer	1	0,09%

2.4 Duur bezoek aan natuurgebied

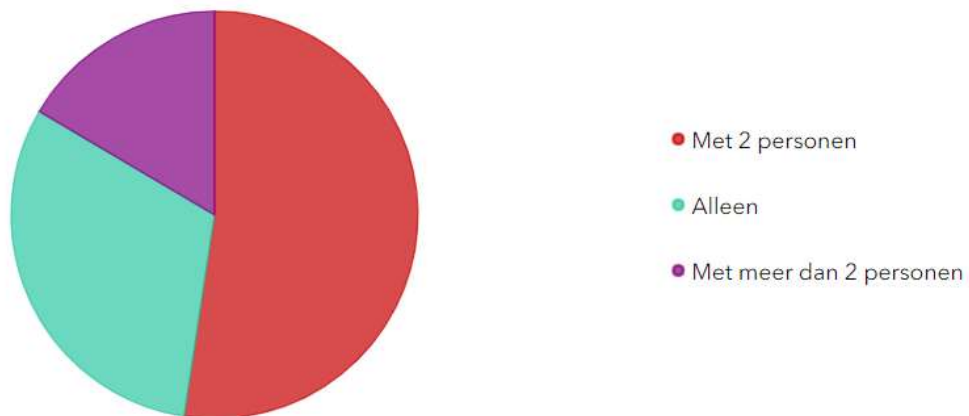
De meeste respondenten blijven langer dan een uur in de natuurgebieden van de gemeente Epe (67%). Ongeveer een derde van de respondenten blijft tussen een half uur en een uur in het gebied (31%). Een zeer klein aandeel blijft slechts korter dan een half uur (2%).

Antwoorden	Aantal	Percentage
Langer dan een uur	715	67,07%
Een half uur tot een uur	331	31,05%
Minder dan een half uur	19	1,78%

2.5 Samenstelling gezelschap

Ruim de helft van de bezoekers komt met twee personen naar de natuurgebieden (52%). Ongeveer een derde van de bezoekers komt alleen (31%). Slechts een klein aandeel bezoekt het gebied met meer dan 2 personen (16%).

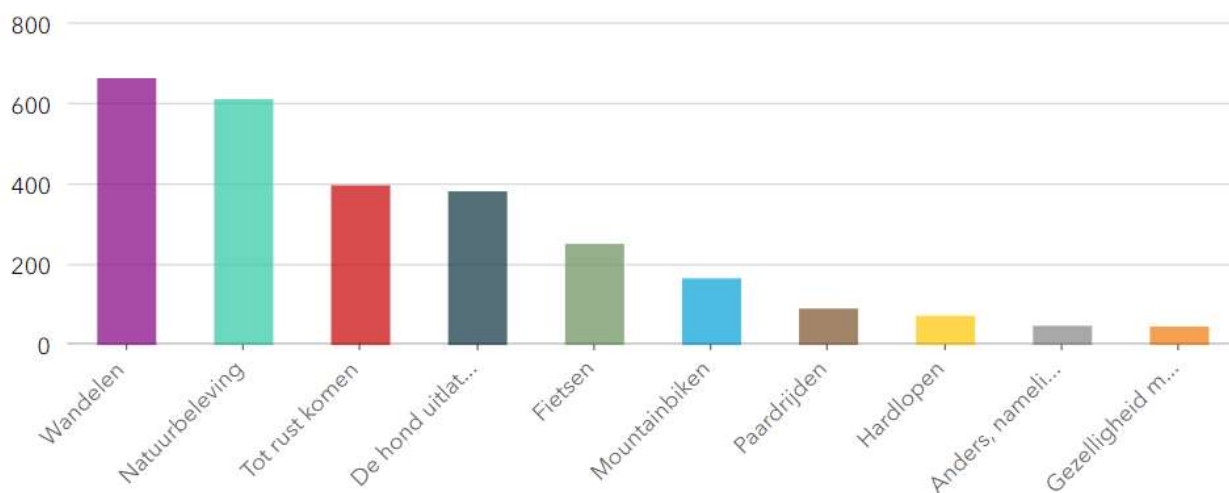
Antwoorden	Aantal	Percentage
Met 2 personen	558	52,35%
Alleen	331	31,05%
Met meer dan 2 personen	176	16,51%

2.6 Reden voor bezoek

De redenen voor het bezoek aan de natuurgebieden is divers voor veel mensen. Ook hebben de meeste mensen meerdere redenen om het gebied te bezoeken, bijvoorbeeld wandelen wat gepaard gaat met het uitlaten van de hond. Daarom konden respondenten op deze vraag tot 3 antwoorden geven.

Uit de grafiek is af te lezen dat het grootste gedeelte van de bezoekers naar het gebied komt om te wandelen (62%). Daarnaast zijn natuurbeleving (58%), tot rust komen (37%) en de hond uitlaten (36%) de voornaamste redenen om het gebied te bezoeken. Een kleinere, maar nog altijd aanzienlijke groep mensen komt naar het gebied om te fietsen of mountainbiken (24%). Verder komen mensen nog naar het gebied om te paardrijden (9%), hardlopen (7%) of om samen te zijn met gezelschap (4%).

Wanneer respondenten de optie 'Anders, namelijk' invulden bleken de opgegeven redenen divers. De volgende reacties zijn één of enkele keren genoemd: fotografie, genieten van de natuur, werk/vrijwilligerswerk, natuureducatie, verkeer naar werk/school, sporten, wild kijken, horeca, wonen in het gebied, wild kijken, geocachen, jagen en het opruimen van afval.

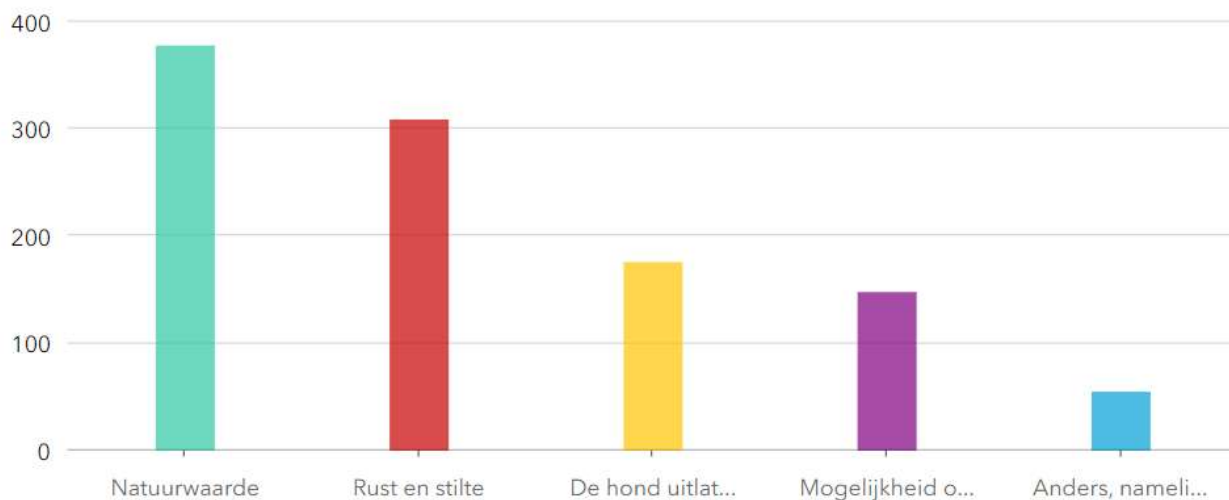

Antwoorden	Aantal	Percentage
Wandelen	665	62,38%
Natuurbeleving	613	57,5%
Tot rust komen	398	37,34%
De hond uitlaten	383	35,93%
Fietsen	252	23,64%
Mountainbiken	166	15,57%
Paardrijden	91	8,54%
Hardlopen	73	6,85%
Anders, namelijk:	48	4,5%
Gezelligheid met gezelschap	46	4,32%

2.7 Functie van het gebied

Op de vraag wat voor de respondenten de belangrijkste functie van het gebied is, werd de natuurwaarde als belangrijkste functie genoemd (35%). Kort daarop volgt rust en stilte als belangrijkste functie (29%). De hond uitlaten (17%) en de mogelijkheid bieden om te sporten (14%) geldt ook nog als belangrijke reden voor een aantal mensen.

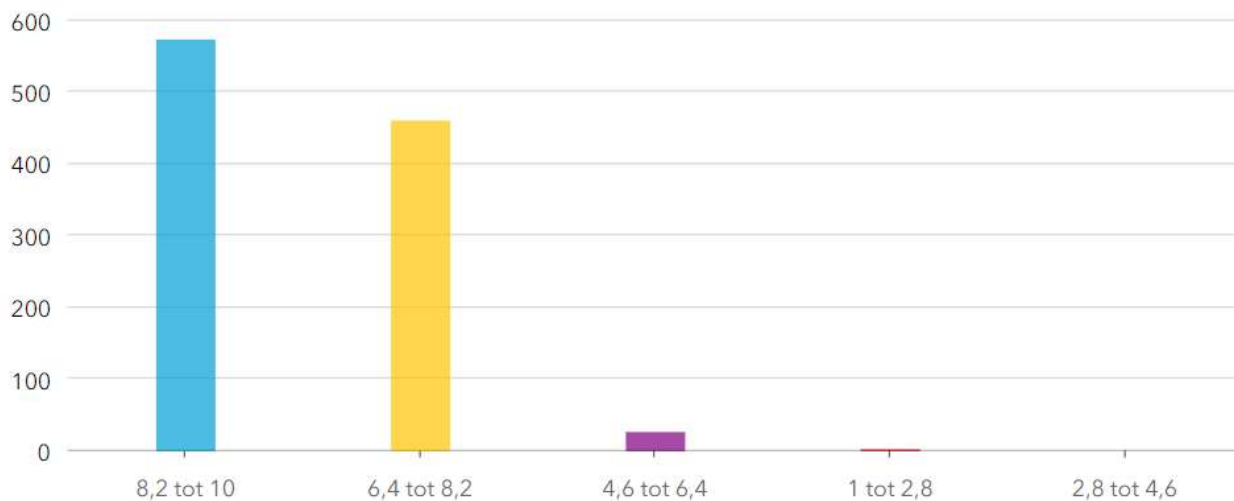
Bij de optie 'Anders, namelijk' zijn nog enkele andere diverse redenen genoemd. 10 respondenten gaven aan dat het voor hen vooral een combinatie van functies is. Verder werd recreatie, wonen, werken, verkeer en nostalgie nog enkele malen genoemd als aanvullende functies van het gebied.

Antwoorden	Aantal	Percentage
Natuurwaarde	378	35,46%
Rust en stilte	309	28,99%
De hond uitlaten	176	16,51%
Mogelijkheid om te sporten	148	13,88%
Anders, namelijk:	55	5,16%

2.8 Waardering van het gebied

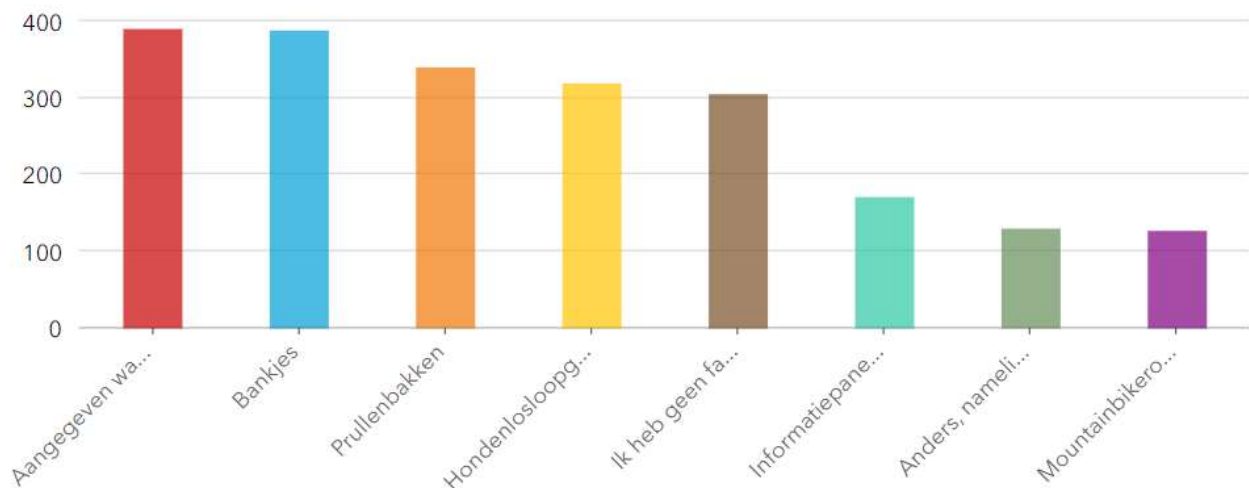
De respondenten hebben duidelijk waardering voor de Eper natuurgebieden: het gemiddelde cijfer op basis van de enquête is een 8,6. Er mocht een cijfer van 1 tot en met 10 als antwoord gegeven worden op deze vraag. Bijna 600 deelnemers geven het gebied een cijfer tussen de 8,2 en de 10. Rond de 450 mensen geven het gebied een cijfer tussen de 6,4 en 8,2. Onder de 50 respondenten geven het gebied een cijfer lager dan een 6,4.

2.9 Aanwezigheid van faciliteiten

Aan de respondenten is ook gevraagd welke faciliteiten zij belangrijk vinden als ze een natuurgebied bezoeken. Hierbij mochten meerdere antwoorden gegeven worden. Een groot aantal van de bezoekers geeft aan dat ze gemarkeerde wandelroutes (37%) en de aanwezigheid van bankjes (36%) belangrijk vinden. Ook de aanwezigheid van prullenbakken (32%) en informatiepanelen (16%) is van belang voor bezoekers. De aanwezigheid van een hondenlosloopgebied wordt voor ongeveer een derde deel van de bezoekers ook als belangrijk gezien (30%). Ongeveer 12% van de respondenten vindt de aanwezigheid van mountainbikeroutes belangrijk.

Ook geeft net iets minder dan een derde deel van de bezoekers aan dat ze juist geen faciliteiten nodig hebben in het gebied (29%). Dit wordt verder onderstreept bij de antwoorden uit de optie 'Anders, namelijk', waarin enkele respondenten ook benoemen juist minder faciliteiten te willen. Een ander antwoord wat duidelijk naar voren komt uit de optie 'Anders, namelijk' is de aanwezigheid van ruiterspaden: 44 respondenten hebben dit genoemd. Ook de aanwezigheid van fietspaden (beton) en gravelpaden/de behoefte om vrij te fietsen door het bos wordt door 20 respondenten genoemd. Andere reacties die enkele malen zijn genoemd is de aanwezigheid van horeca, toiletten, zwemgelegenheid voor de hond en toegankelijkheid van de natuurgebieden voor mindervaliden.

Antwoorden	Aantal	Percentage
Aangegeven wandelroutes	390	36,59%
Bankjes	388	36,4%
Prullenbakken	340	31,89%
Hondenlosloopgebied	319	29,92%
Ik heb geen faciliteiten nodig	305	28,61%
Informatiepanelen	171	16,04%
Anders, namelijk:	130	12,2%
Mountainbikeroute	127	11,91%

2.10 Sluiten van wegen en paden

Een belangrijk onderdeel van de recreatiezonering is de beoordeling van de padenstructuur. Hierbij wordt gekeken of er in bepaalde gebieden of delen daarvan paden afgesloten moeten worden ten behoeve van de natuur. Het grootste gedeelte van de respondenten geeft aan dat ze het niet erg vinden als er paden afgesloten worden, zolang dit niet ten koste gaat van de afwisseling in wandelrondjes (42%). Toch geeft ook bijna een derde van de respondenten aan dat ze liever geen paden afgesloten zien worden (30%). Een vijfde van de bezoekers vindt het geen probleem als er paden afgesloten worden (19%).

Bij de optie 'Anders, namelijk' wordt zowel voor het sluiten van de paden als het openhouden daarvan verdere uitleg gegeven. Ongeveer 20 respondenten geven aan dat ze bang zijn dat door het sluiten van paden de overgebleven paden te druk worden. Ook vinden ongeveer 35 respondenten dat er al teveel paden zijn afgesloten (15) of andere verboden zijn opgelegd (19). Een klein aandeel van de mensen (5) is bang dat ze alleen nog maar lange wandelrondes kunnen maken als er paden worden afgesloten.

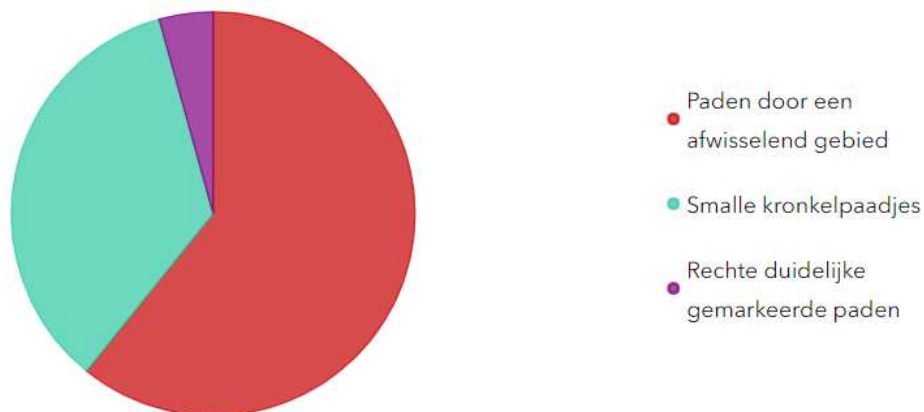
Daarentegen vinden een klein aantal respondenten het ook prima als er paden worden afgesloten, mits er aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. Het ruiternetwerk en hondenlosloopegebied mag niet in het geding komen van 10 respondenten, er moet volgens 8 respondenten een duidelijke scheiding blijven tussen fietsers, ruiters en wandelaars en 5 respondenten willen niet dat er alleen maar brede wandelpaden over blijven.

Antwoorden	Aantal	Percentage
Er mogen van mij best wel wat paden worden afgesloten, zolang ik maar afwisseling kan houden in mijn rondjes	446	41,84%
Liever geen verandering, zo kan ik mijn vaste ronde niet meer maken	321	30,11%
Prima idee, er blijven vast en zeker voldoende mogelijkheden over.	205	19,23%
Anders, namelijk:	93	8,72%

2.11 Voorkeur voor paden

Aansluitend op de vorige vraag is aan de respondenten ook gevraagd welk type pad zij het liefste betreden. Verreweg de meeste mensen geven aan dat ze afwisseling in de paden prefereren (61%). Toch heeft een derde van de deelnemers een voorkeur voor smalle kronkelpaadjes (35%) ten opzichte van brede, gemarkeerde padjes, waar slechts 4% voor kiest.

Antwoorden	Aantal	Percentage
Paden door een afwisselend gebied	648	60,79%
Smalle kronkelpaadjes	372	34,9%
Rechte duidelijke gemarkeerde paden	46	4,32%

2.12 Verbeterpunten (natuur)beleving

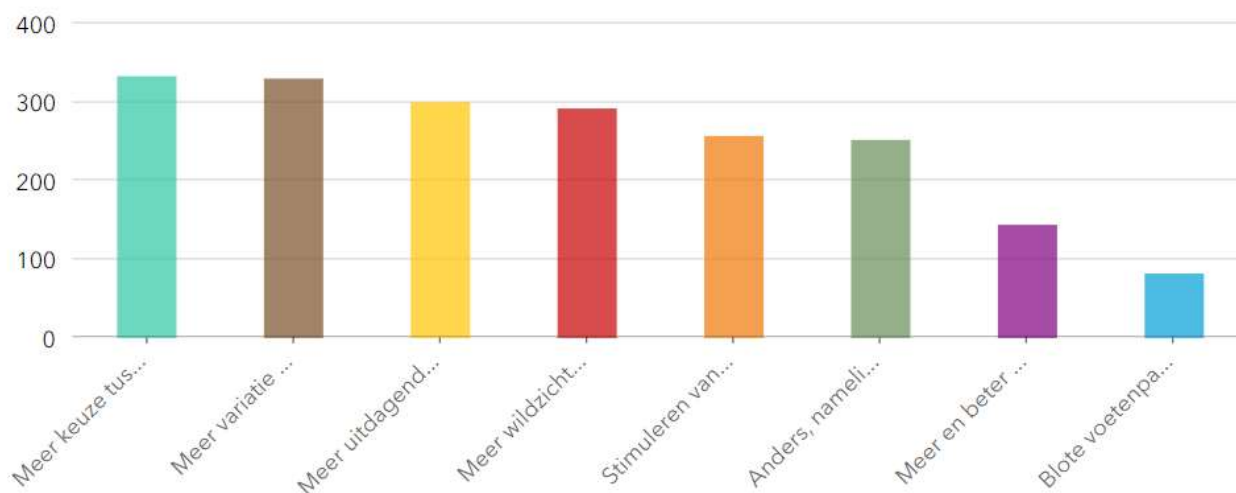
Er is gevraagd aan de deelnemers welke verbeterpunten zij graag zouden zien binnen de Eper natuurgebieden. Hierbij mochten ze meerdere antwoorden geven. Afwisseling tussen rustige en drukker bezochte gebieden is voor bijna een derde van de respondenten belangrijk (31%), net zoals meer variatie in vegetatie- en bostypes (31%). Verder zou bijna een kwart van de respondenten graag meer uitdagende struinpaden zien (28%), net als meer zichtbaarheid van wild (27%) en stimulatie van meer verschillende diersoorten (24%) in de gebieden. Een klein aandeel van de mensen zou graag meer en beter ingerichte observatiepunten willen (14%) en de aanleg van blotevoetenpaden (8%).

Bijna een kwart van de deelnemers heeft bij de optie 'Anders, namelijk' aangegeven welke verbeterpunten zij nog meer belangrijk vinden voor hun beleving. 75 respondenten hebben juist aangegeven dat zij geen verbeterpunten zien voor de Eper natuurgebieden.

Veel van de verbeterpunten gaan over duidelijkere zonering in het gebied. Een redelijke groep respondenten geeft aan dat ze meer scheiding tussen fietsers, ruiters en wandelaars zouden willen zien (26). Ook wordt relatief veel genoemd door respondenten (28) dat ze een duidelijker hondenlosloopbeleid willen: 14 respondenten zeggen dat ze minder loslopende honden willen, terwijl 14 andere mensen aangeven dat ze graag meer of betere hondenlosloopgebieden zouden zien. 9 deelnemers geven aan dat ze het ruiternetwerk uitgebreid willen zien worden. Ook hier wordt nog genoemd dat er geen paden afgesloten zouden moeten worden (9).

In relatie tot natuurbeheer worden ook een aantal verbeterpunten genoemd. Minder ingrijpen in het bos in de vorm van kappen of wildbescherming is gewenst (17), net als het terugdringen van de wolf in de gebieden (17). Ook wordt beter onderhoud van de wandelpaden genoemd (9), net als beter onderhoud van de heide in de vorm van tegengaan vergrassing en opslag verwijderen (6). Het algeheel verhogen van de natuurwaarden wordt ook genoemd door 9 respondenten.

De volgende reacties zijn ook enkele keren genoemd: meer toezicht/handhaving, minder bemoeienis van de gemeente,, minder gemotoriseerd verkeer, meer informatie over het gebied/natuurdoelstellingen, beter wildbeheer en ruimte voor evenementen (NK gravel, Eper Paardenvierdaagse).

Antwoorden	Aantal	Percentage
Meer keuze tussen rustige en drukker bezochte gebieden	333	31,24%
Meer variatie in vegetatie- en bostypes	330	30,96%
Meer uitdagende struinpaden	300	28,14%
Meer wildzichtbaarheid	292	27,39%
Stimuleren van meer diersoorten	257	24,11%
Anders, namelijk:	252	23,64%
Meer en beter ingerichte observatiepunten	144	13,51%
Blote voetenpaden aanleggen	82	7,69%

3 Conclusies

Uit de enquête blijkt dat het gebruik, beleving en wensen van de bezoekers van de bossen erg divers is. Dit levert op een aantal vlakken tegenstellingen op. Toch zijn er wel overkoepelende conclusies te trekken.

De waardering van de bossen is erg hoog. Dit betekent dat mensen over het algemeen genieten van de bossen zoals ze nu zijn en waardering hebben voor het beheer.

Als het gaat om het eventueel aanpassen van de padenstructuur (lees: het mogelijk verwijderen van paden ten behoeve van de richtlijnen van de recreatiezonering) valt op dat bijna 60% hier niet negatief tegenover staat. Uiteraard wil men wel op een prettige en passende manier de bossen kunnen bezoeken, maar men pint dat niet vast op het behoud van de huidige situatie.

Er komt duidelijk naar voren dat veel bezoekers nadrukkelijk ook voor het wild komen. Wildbescherming en wildzichtbaarheid vinden zij belangrijk. Het verbeteren of meer faciliteren van de mogelijkheid om wild te zien kan daarmee als aandachtspunt worden aangemerkt.

Wat betreft de padenstructuur valt op dat men de voorkeur heeft voor afwisseling tussen type paden. Daarnaast graag (meer) op struinpaden loopt en het fijn vindt om van gemarkeerde routes gebruik te maken. Ook zijn er geluiden dat mensen graag zouden willen kunnen kiezen tussen minder druk bezochte stukken (met minder voorzieningen en paden) en drukker waar wel een ruim aanbod van routes en paden is. Tot slot vindt men het prettig andere gebruikers van het bos niet (te veel) te zien. Smallere, aan weerszijden begroeide struinpaden kunnen daarbij helpend zijn, tegelijkertijd kunnen mensen op smallere paden minder goed naast elkaar lopen en zijn deze ook minder begaanbaar voor mensen die minder goed ter been zijn of gebruik maken van een rollator of scooter. Het is dus van belang daarin variatie te creëren zodat er voor elk wat wils is.

Algemeen spreekt uit de enquête dat mensen uit de verschillende gebruikersgroepen relatief veel last van elkaar hebben, vergroting van begrip voor elkaar wordt genoemd als aandachtspunt, maar ook de behoefte om meer scheiding of zonering tussen de groepen te creëren.

Het hondenlosloopbeleid en de mogelijkheid de hond uit te kunnen laten wordt door meerdere mensen benoemd, zowel vanuit de groep die de mogelijkheid wil hebben hun hond los te laten als uit de groep die loslopende honden niet op prijs stelt en daar graag maatregelen voor genomen ziet worden. Het hondenlosloopgebied op de Renderklippen ligt op terrein van zowel de gemeenten Epe als Heerde. Hoe dat in de toekomst wordt geregeld zal samen met de gemeente Heerde worden bekeken in een apart traject waarbij ook weer belanghebbenden en bewoners zullen worden betrokken. Het hondenlosloopbeleid in de Eper bossen wordt daarom nu niet behandeld of besproken, aangezien dat overkoepelend met de gemeente Heerde zal worden afgestemd. Wel zullen de reacties in deze enquête met betrekking tot honden en hondenlosloopbeleid dan worden meegenomen.

Borgman Beheer Advies

Hollandseweg 7h
6706 KN Wageningen

☎ +31 (0)317 - 76 90 45
✉ info@borgmanbeheer.nl
💻 borgmanbeheer.nl